

Normaalcurve

Als je met je kind naar het consultatiebureau gaat, wordt hij/zij gewogen en gemeten. De data worden in een grafiek gezet en (als je geluk hebt) zit je kind in de normaalcurve: de uitslag valt binnen de bandbreedte en het is OK. Pfff opluchting! Maar als je kind daarbuiten valt, of zelfs maar de grens aantikt, krijg je een zorgelijke vermaning die je als ouder het gevoel geeft dat je inmiddels aan het falen bent, en je kind het risico loopt 'af te wijken'. Help! En vroeg of laat wordt die meetlat ook gelegd langs de mentale ontwikkeling van je kind – en ouders doen dat natuurlijk vaak ook zelf.

Wat afwijkt van wat wij als normaal (dus: de norm) beschouwen wordt meteen voorzien van een label. Daarbij is er een keuze tussen verschillende kwalificaties, bijvoorbeeld druk, raar, gestoord, ziek, etc. Het zijn geen gunstige termen... Maar of dat afwijkende ook altijd moet worden gezien als een *defect*, kun je je afvragen. Een defect: iets dat niet zo zou moeten zijn. Want we komen ook meteen in actie: behandelen, heropvoeden, dwingen tot aanpassen, pillen geven, zelfs opsluiten als het moet. En gaat dat nou over ziektes – of over gewenst dan wel ongewenst gedrag? Nog niet zo lang geleden (decennia) werd in het westen homofilie als een ziekte gezien, en zelfs als een misdaad bestraft.

Diversiteit is een grote rijkdom in de natuur. Soorten variëren en ontwikkelen zich verder, dat gaat alle kanten op. De theorie zegt dat die variatie de soorten sterker maakt, flexibeler, weerbaarder. En: het is mooi en vreugdevol om te zien. Kunnen we zo ook niet naar variatie in mentale fenomenen kijken? Ja, dat heet nu neurodiversiteit. Beetje zwaar woord...

Gedachte experiment: stel dat mensen met autisme geen minderheid zouden vormen, maar een meerderheid? Hoe zou de wereld er dan uitzien? Sommigen zouden zeggen: een stuk overzichtelijker en rechtvaardiger! Persoonlijk ervaar ik de aanwezigheid van autisten in mijn leven als een verrijking – niet als iets dat 'er niet zou moeten zijn'. En hun problemen: worden die niet grotendeels veroorzaakt door het feit dat ze een minderheid zijn, en daardoor niet passen binnen onze normaalcurve, niet begrepen worden of geaccepteerd. Want wij hebben de wereld ingericht.... naar onze norm.

En als wij, de normaal geachte, zogenaamd geestelijke gezonde personen, een minderheid zouden zijn? Zou de meerderheid ons dat niet automatisch als 'afwijkend' bestempelen? En gaan...behandelen? Tja, wie is hier nou gek?

Maart 2023